28

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Εισαγ. Μαν. Ι 28/1970

Α'.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

20-12-69 / 18-1-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).. Λ.Ι.Β.Α.Δ.Ι.Ο.Ν...
(παλαιότερον ὄνομα: ΒΟΥΛ.Τ.Σ.Ι.Σ.Τ.Α), Ἐπαρχίας ... Π.Ι.Ε.Ρ.Ι.Α.Σ
Νομοῦ ..... Π.Ι.Ε.Ρ.Ι.Α.Σ.....

2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος .Σ.Ε.Ϊ.Τ.Α.Ρ.Ι-
Δ.Η.Σ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ἐπάγγελμα ..Δ.ι.δ.ά.σ.κ.α.λ.ο.ς.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις .Λ.ι.β.ά.δ.ι.ο.ν. - Κ.ο.μ.ο.τ.η.ρ.ο.ῦ. Π.ι.ε.ρ.ί.α.ς
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον...7.....

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Ν.ι.κ.ο.λ.α.ο.ς. Π.α.π.α.ρ.ι.σ.ι.ς....
.....
ἡλικία..63 ἐτῶν γραμματικαὶ γνώσεις..ἀπό.φ.ο.ι.τ.α.ς.....
..Ἀ.π.ο.κ.λ.η.ρ.ω.τ.ο.ῦ..... τόπος καταγωγῆς Λ.ι.β.ά.δ.ι.ο.ν...
.....
β) Σ.τ.ε.φ.α.ν.ο.ς. Ζ.ω.ρ.ν.ι.τ.α.ς.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ βοσκὴν ποιμνίων; Δ.ι.ά. ὁ.π.ῆ.ρ.χ.ε. χ.ω.ρ.ι.ο.μ.ο.ί. διά. β.ο.σ.κ.ή.ν, Θ.ρ.α.ι. αἱ π.φ.ι.ο.χ.αί. κ.α.μ.ι.φ.ο.ῦ.κ.τ.ο. διά. σ.π.ο.ρ.ά.ν.....
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; ....Ν.ο.χ.ι.....

2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικούς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. εἰς Κ.ρ.ά.τ.ο.ς..
Μ.ο.ν.ή.ν. Ὀ.σ.ί.ο.υ. Γ.ρ.η.γ.ο.ρ.ί.ο.υ. Α.θ.η.ν.ί.ω.ν. Ὄ.ρ.ο.υ.ς.....

3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; ..Σ.υ.ν.ή.θ.ω.ς. ἐ.τ.ώ.ν. ζ.ῆ. ὁ. π.α.τ.ή.ρ. χ.ω.ρ.ί.ζ.ε.τ.α.ι ὁ... χ.ω.ρ.ι.ε.μ.ά. σ.ι. σ.ε.ά. τ.ε.κ.ν.α.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; Κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν.

ἀσχολεῖται μόνον μὲ τὴν κτηνοτροφίαν.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; Δὲν ὑπάρχουν βιοτέχναι.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

Καὶ ὡς μισακαστόρια καὶ ἐμφάνιση καὶ οἱ μοναστήρια μοναχοί.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.) μισακάτορες καὶ κολλῆγοι Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ;...

δοῦλοι πρὸς κύριοι.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;) εἰς εἶδος.....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι· ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάται ἐποχικῶς διὰ τὸ χωρίον καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες· ἡμερομίσθιον ἀπὸ ὅλα τὰ χωρίον καὶ ὁ δρόμος χωρίου.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; Ὑπῆρχε καὶ ὑπηρεσία.

πρὸς ὑπηρεσία προήρχοντο ἀπὸ τὸν κατοίκων τοῦ χωρίου ἢ καὶ ὁ δρόμος χωρίου.

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;... περισσοτέρους εἰς ἐργασίας τῶν... μιᾶς μάνων τῆς μονῆς καὶ τῶν ἰδίων αὐ...

μισακάτορες

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ναί... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζῆδες), πραματευτάδες (ἔμποροι) κλπ. ; ὡς ἐργάται.....

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; .... Δι' ὀργώματος ξηροῦ ἢ ζωϊκῆς κόπρου ἢ μὲ λαθύρι καὶ μαγαρίτς .....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Μετά τό 1952 .....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. Μετά τό 1920 σιδηροῦν ἄροτρον .. καὶ τά λοιπά μετά τό 1952 .....

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Μονόφτερο εἰς ὅλα χρησιμοποιούμενα κτήματα ἀπὸ ζευγολάτες ἀπὸ ἀδινούς μαστορεμένο ἀπό τοῦ χωριοῦ ἀπ' ὅπου καί ἐφαρμόζουν τοῦτο .....

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου σιδηροῦ ἀρότρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. .....

1. Χιρούγι... 4. Ὀνί..... 7. Σταβάρι. 10. Γάντζος ἢ βουμίτα
2. ....; ..... 5. Μύτεμα. 8. ....; .....
3. Κυρώδες... 6. Ξυλόχυτα. 9. ....; .....

2) Τρακτὲρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) .... 1958 .....

3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... ἀπό τό 1958 .....

4) Μηχανὴ δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) ... 1958 .....

5) Μηχανὴ ἁλωνισμοῦ μπαλέ 1952 .....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....

Ὑπαιθρος μιβαμάτορας καὶ ἡ οἰκογένεια .....

.....

.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; οὐδὲν ἐκ τῶν παλαιοτέρων καὶ μὲ τὸ ἰχνογραφημένο πανόμοιο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον(1) καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. Κοντούρι ....6. Βίργες .....11. .....
2. Σπαβάρι .....7. Κόπσαμας ....12. .....
3. Ξυλόχτια ...8. Ζαμπος .....13. .....
4. Ὑνί .....9. Χερολαβή ....14. .....
5. Βουμπάδα ...10. .....15. .....

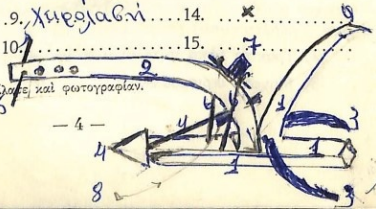

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

('Εὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

4) **Τὸ ὑνί.** Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἢτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἑκάστου.

Ὑνὶ. Μαι. ποῦ μὲ τοῦ. εἴδους. ὑνί. ἐχρησιμοποιεῖτο
εἰς. ὅλα. τὰ χ. ἀροτριώμενα, ὅμως ὁ. μ. τὸ. δημι-
ούργησε. μὲ τὰ χωτέρω. δηλ. τὰ πετρῶν.....

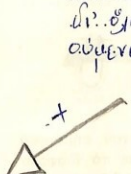

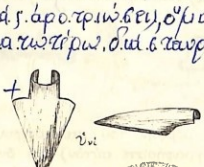

5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

...Τ. ἄροτρα. εἶχ. ἕνα. σπάθη.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου.....

.....

.....

.....

7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαΐ κλπ.).....

Τὸ. πριόνι, τὸ. σκεπάρνι. ἡ. ἀξίνη. τὸ σκαρπέλο
τὴ. ἀρίδα, ὁ. ξυλοφάχος. κ. λ. π.....

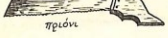

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῷα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. ...ταῦροι βόες ἵπποι καὶ ἡμίονοι

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῷα ἢ ἕν; ...Πανταχοῦ δύο ζῷα.....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῷα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;

...εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός.....

Σχεδιάσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.). Ὁ σημερινὸς ζυγὸς εἶναι διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν παλαιότερον ἀνωτέρω πρῶτον ζυγὸν βιδωτὸν ἀπὸ σίδηρον

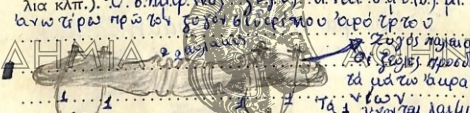

10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.....

.....

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν).....

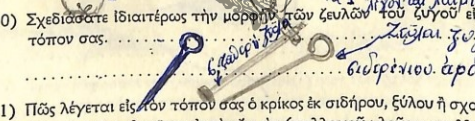

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; ...Ὀλίγον.....

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; .....

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν, τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

.....

.....

.....

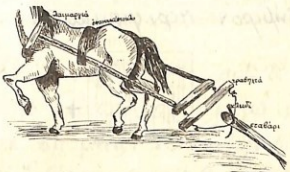

ζ'. **Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.**

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἡ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. Ἐξ ἀρχῆς μὲ τὴν αὐτὴν ὁ ἄνδρας εἰς τοὺς ἐξ ἀμνείας καὶ αἱ γυναῖκες

.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

.....

.....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

.....

.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως; (Περιγραφὴ καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

Βλέπει διὰ σχοινίου μαὶ ἀγρόκαι ἄκρον σχοινίου ἀνάγωγης τῆς πρωτόνεως.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὀργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὔλακας (αὐλακιὲς) κατ' εὐθεῖαν γραμμήν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

Παλαιότερον... κατ' εὐθεῖαν γραμμή.....

.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

καὶ σήμερον... περιφερειακῶς.....

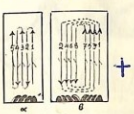

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σποριές, ντάμες, σιαστές, μεσάδες κ.λ.π.); Ἡ σπορὰ τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο καὶ γίνεται εἰς σποριές.....

.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρὶς (ἡ σποριά); μὲ αὐλακιάν;.....

Ἐχωρίζετο μὲ αὐλακιάν.....

6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον;.... Ὄχι μέ σκαπάνην.....

.....

7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἴδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.....

Τὸ ὄργωμα γίνεται καθέτως καὶ ἄλλο βαθέως.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. .....

.....)

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς:

1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. .....

.Νοέμβριος...τρία...Τα..πρῶτα..γίνεται..ξερόργωμα, τό..δεύτερον..δίβόλισμα..καὶ τό..τρίτο, ὄρθωμα..σπορᾶς..Τό..ξερόργωμα γίνεται τό Μάϊο, τό δίβόλισμα γίνεται Ὀκτώβριο..καὶ τό τῆ σπορᾶς τόν Νοέμβριο

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

.....Δίν....ὑπάρχουν κηπευτικά..μαμίρια

.....

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

.Γιά..ἕν..ἔτος..ἀγρανάπαυσις.....

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχήν; .ὡς..ἐ)..τῶν παράγραφον...1.....

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. **τὸ δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ...Τό δισάκι...

.....

.....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τά φτερὰ (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνί κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὁποία ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἓν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; .....

Μὲ τὸ ξυλοείδηρον γίνεται ἡ μόλυνσις τῶν ἐδαφομικρῶν τοῦ ἀρότρου.....

.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .... ξυλοείδηρον γίνεται ἰσοπέδωσις διά .....

.....

3) Ἡ σκαφὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἑκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Δὲν ὑπάρχει ἀφοῦ ἡ σκαφὴ δὲν ἀφορᾶ τὸ ἀγρόν.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

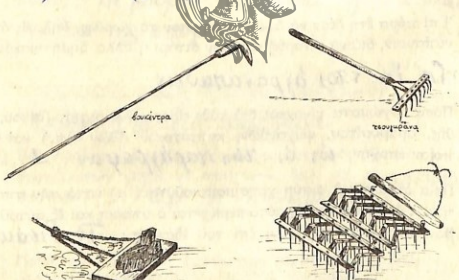

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἑκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

Καμάς. διὰ χαρίζωσι. βάνδρα. τσάπα. διὰ σκαψίμα κ.τ.λ.
πυρφόρι (πατανοῦ). διὰ σκάψιμο καὶ διανοίγει. αὐλάκια.
τὸ. μ. τσάφι. τὸ. δικέρι. διὰ σκάψιμο. κρασιόκλ.....

.....

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγᾶν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὕτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Οἱ. ζευγᾶται. μόνοι. τῶν. ὀργώνουν. ἔνα. βαθοῦ.

.....

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἑκάστου εἴδους. .....

Καλλιέργεια. σπόρων. βρισκόμενα. γίνεται. αἱ. ἀρόσεις

.....

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. .....

Οἱ. τροφαὶ. τῶν. ζώων. ἦσαν. τοῦ. βαμβά. τῶν. βιτίρων
καὶ. κεφαλοκοκκῶν. βοάγοι. καὶ. ἐξ. ἡμῶν. τόπων

9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιὲς (βραγιὲς) καὶ ἄλλως. Ὁ. τόπος. ἦν. ἄνω. ἐπιμελημένος
διὰ. γεώμηλα .....

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α.' Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

π.χ. μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Δ. Θερισμός γίνεται διὰ μαχαιρίου καὶ δρεπανίου εἰδικοῦ .....

.....

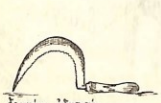

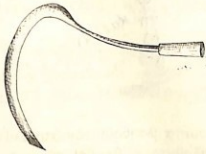

Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

.....

.....

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). μὲ αὐθεα..

3) Ἡ λεπὶς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Κανονικῶς ὀδοντωτή καὶ ἰσοῦται μὲ μέσον.....

.....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ἡ χειρολαβὴ ἦτο ξύλινη καὶ μικρή.....

.....Ὁ σιδηρός σκελετὸς ἦτο ἁμμα.....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικὰ ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) Σιδηροεργοί ... ἐξ ... σιδήρων ... χωρισμένων ... μαυροβυθίσματος ... τὰ θεριστικὰ ἐργαλεῖα .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀστρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) Δι' ἐκριζώσεως ... βολάνων ... τῶν ... ρεβιθίων φαβιτῶν ... ρόβης ... καὶ ... φασουλῆς .....

β.' Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. Σχεδὸν ἐπὶ τὸ πλεῖστον ... 15 μ. ἢ 20 πόντοι) ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς .....

2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). .....

Χωρίστε, δράγματα .....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; Ὀχί ... Δηλαδὴ τὰ χεριά ... καὶ ... τὰ δράγματα ἀπὸ τὸν ἐδάφους. Ἄνευ ἄλλου βοηθοῦ τὰ τοποθετοῦν προσάμπα .....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριὲς) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὑρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .

Πάντοτε τὰ δράγματα μονὰ χεριὰ ἀποθέτουν τὸ μέρος τοῦς σταχύους πρὸς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν .....

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζὶ δράγματα ; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές. Τὰ δύο χέρια των δράγματα ονομάζονται δρομιά.....

γ.' Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπον καὶ ποῖον ;.....

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες θερίζαν πρίν καὶ ξένοι ὡς θερισταὶ ἤρχοντο ἀπὸ ἄλλους τόπους.

.....

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι μὲ ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μὲ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

Οἱ ξένοι θερισταὶ εἰς τὰ μεγάλα χωράφια τῶν μεγαλοκτημάτων εἰργάζοντο σὲ ἡμερομίσθιον μὲ τὰ φαγητά. Ὁ κυρίως λαὸς καὶ βασικὸς δὲ ἤθελε ἢ πολλὰ χρήματα.

.....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;.....

Ἐξ ἀνάγκης ἀριστερὰν ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀναγκαστικὴ καὶ ζώνη γιὰ μέσην ζωνάρι.

.....

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν ἠρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Ὀλίγοι ἤρχιζε καὶ ἀρχίζει κρασία τὴν ἡμέραν τῆς Τρίτης ἢ τῆς Παρασκευῆς.

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. .....

Κυρίως μεγάλα τραγούδια .....

.....

.....

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἴς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Φανερώνει τὴν τύχη τῶν ἀνθρώπων τὸν μέρος αὐτὸ καὶ ἀπὸ τοὺς στάχυς ἡμῶν. Τὸ κάνουν καὶ τὸ σταυρὸ τὴν τύχη τῶν ἀνθρώπων τοῦ χωριοῦ. Ὁ μαγεμένος δραγατράχος προσέφερεν εἰς τὸν μυστρατὰ (μαγόγηρας). Ἔνα δεμάτι καὶ τὸ ἔβαλλε ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἀμπελόν. Τὸ τὸ ἀμπελιάς προσέφερεν μυρώματα καὶ φυλαχτήρια εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

δ.΄ **Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.**

1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Κυρίως τὴν ἰδίαν ἡμέραν. Ἀρχίζει τὸ δέσιμο τῶν δεμαστιῶν. Σιγανίζει. Ὅμως ὁ δεσμὸς ἢ τὸ δίκτυ τὸ μόνο χρόνο. Ἀφήνουν τὸ ἐπὶ μίαν ἡμέραν ἀπέναντι

2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὸ δέσιμα γίνεται ἀπὸ χάν δεμαστά καὶ...
τὴ ἀγκαλιά γιὰ ἐφτιαχνάν οἱ ἀφρατζῆδες μὲ σχοινὶ μὲ βρεμένο σχοινὶ ἢ χρησιμοποιεῖται τὸ ἴδιο τὸ βελόνι ἢ βίμαγα ἀπὸ τὴν ματαβιὰ δεμάτια.
Ἀπὸ τὸ σπίρτο ἢ γιὰ μερικὰ τοῦ δεμάτιοῦ χρησιμοποιεῖται ζύλινο ρίζο νὰ βαφαζόμεν βρέβια.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὡρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Ἀνὰ δύο δύο δεμάτια βολιάνιν γιὰν τὸ καί...
ἐτοποθετοῦν τὸ 6 ταυρὸ μὲ δύο καὶ ἑξῆ μαζὶ τὸ 6 τὰ βεγ. κοντὰ τοῦ ἀγροῦ.....
.....

ε.' Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορὰ ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

.....Δ.ἐν.γ.ί.ν.ε.τ.α.ι..μ.ε.γ.ά.λ.ε.ς.π.ρ.ά.γ.μ.α.τ.ο.ν.

.ε.ί.ν.α.ι..τ.ο..χ.ω.ρ.ί.ο.ν.....

.....

2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγὴ (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι ; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκάπάνης, τοῦ ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

.....

.....

.....

στ.' Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφὴ τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐὰν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

.....Σ.α.ν.ο.ί..δ.ί.ν.ο.υ.ν.τ.α.ι.....

.....

.....

.....

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.).....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

.....

.....

3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

φωτογραφίας) .....

.....

.....

Γ.' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α.' 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἁλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἁλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. .....

Μεταφορά των δεματιών γίνονταν στο χωράφι ή μεταφέρονταν στο αλώνι, ή μεταφέρονταν από τη μακρινή απόσταση.

.....

2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἁλωνισμὸν δεμάτια. Εἴς τινας τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; (Σχεδιάγραμμα).

Τοῦ χωροῦ τοῦ λέμε θεμωνιάστρα μερικοί. Θεμωνιά γίνεται σαν σπίτι ὅμοιο χωρίς τοίχους.

.....

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἁλώνι διὰ τὸν ἁλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγίνετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἁλώνι; .....

Ὅλοι οἱ ἀγρόκτημα τοῦ ἁλωνιοῦ τοῦ γίνονταν εἰς τὸ ἁλώνι.

.....

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἁλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; .....

Εἰς τὴν αὐλὴ μέσα στὸ χωριό.

.....

5) Τὸ ἁλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας; ἐὰν τοῦτο ἀνήκῃ εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; .....

Τὸ ἁλώνι μένει εἰς μίαν οἰκογένειαν

.....

6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἁλώνισμα καὶ πότε λήγει; .....

Ἀπὸ τὸν Αὐγουστον (ἢ) τὸν Σεπτέμβριον

7) Εἴδη ἁλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).
(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Ἔχουν τὰ ἁλώνια κάθε χωματάλωνα

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἁλώνι ἑκάστου ἔτους πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἁλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου: καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων) .....

Διὰ τὸ πλίθωμα τὸ πρῶτον μέ δόωρ.
διὰ τὰ μαζαμόθιμα τῶν χωμάτων
καὶ τὸν ἀνοιχτὸν χῶρον πάτημα καὶ ἀλάθωμα.

9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἁλωνισμοῦ γίνεται ὡρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν; .....

Ὄχι τὴν αὐριανὴν ἡμέραν καὶ ὥραν

.....

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἁλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἁλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἁλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἱονδήποτε ἄλλον.

Ἡ τοποθέτησις τῶν περιφερομένων ζώων γύρω τοῦ ἁρμονίου ὀρχο-
μένου ἵνα τὸ μίνταροι μὲ τὴν ἀρμονίαν τῆς ἀγκυλίνου περιέλθῃ τὸ
μίνταροι.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἁλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἁλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ἀνοῖξ δύο μέτρων (καλούμενος στηγερός, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον των τὰ ζῷα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, ἀνὰ ἔρχονται γῦρεψ, καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Τὸ ἁλώνισμα ἢ γίνεται διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως βοῶν ἵππων ἡμιόνων καὶ ὀνων περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων καὶ εὐρομένης τῆς δουκάνας ἐπὶ τῶν ζώων.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἁλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἁλωνόστυλον μὲ τὰ ζῷα; (Εἴς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἁλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλωνιοῦ. Τὰ ἁλωνίζοντα ζῷα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὲς περὶ τὸν λαιμὸν ἑκάστου ζῴου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἁλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

Τὰ ζῶα... ἀντ' ἀλωνίσματος καὶ ἀπὸ ἐπιχειρόν ἐγ-
κλ. ὠθήματος τοῦ τῶν ἀγκωνίων τοῦ ἀγκωνίου διὰ τοῦ
ἀγκωνίου τοῦ μιᾶς χρήσεως πολλαπλῆς τῶν ἐπιτρόπων
καὶ μαλακοπτ. τῶν μαγαμῶν ἐπὶ δουκάνας..

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὡπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζῴων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των. Καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦ χρησιμοποιεῖται δουκάνα τοῦ παλαιοῦ δημιουργίνου ἐκπήγας

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῴων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;.....

Πάντοτε μαλλί τὸν ἀγωνιστικὸν ἀπὸ τὰ τῶν δημητριακῶν... καὶ τῶν ὄσπρια χρησιμοποιεῖτο τὸ ὀνομαζόμενον δουκάνι τὸ ὁποῖον ἔχει φορ τὰ ζῶα φορεφερόμενα ἐπὶ τοῦ ἀγωνίου τὸ μπρο τὸ δουκάνι τὸ λιμίφρα καὶ πρ. ἀλ. ὀ. ὁ πάν τοῦ ἐκπρό καὶ ὀπίσω ἀ 0 πάν 21 τοῦ) καὶ ἔφερε ἀ τὸν ἐφ τὸ ἐπιμάνεια λίθοι) ἀιχμηροὺς καὶ πανόπι πριονωτὰς τὰ πα-λίτοι) λάμαι

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἁλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἑπομένην. ;.....

Ο ἁλωνισμός ἀρχίζει ἀπὸ τὴν 4 μ.μ. καὶ διακόπτεται τὴν 1 μ.μ. ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἀφαγωμένη... Τώρα δὲν ἀφίνεται καὶ πρέπει νὰ ἁλωνισθῇ διὰ ζῶων.....

.....

.....

12) Ποῖα ἄλλα ἁλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἴς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

Διὰ τὸ γάρισμα τοῦ ἁλωνίσματος ὑπάρχουν τὸ δικούλι καὶ ἀπεφάσισε νὰ βρῇ τὸν ἀνεψιόν του ἀνεψιαστὴ νὰ ἁλωνίσῃ. Ἀντὶ αὐτοῦ ἔχουν ἡ φαμίλια τοῦ τὸ μαρπορίγι (Δ@ρπιον) καὶ τὸ μαντέρω ἤ νταφρασιάν

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἁλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἁλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῷα ἢ τὸ ἁλωνιστικὸν μηχάνημα τοὺς ἀκόπους στάχυς ; .....

Τὸν ὡς ἄνω ἐργαλεῖον πραγματοποιεῖ μ' τὸ μαρπορίγι ξύλινον ἐπίχρυσον ἐργαλεῖον.

14) Ἤτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἁλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῴων ; ('Εν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευή της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν).(Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Διὰ τὸν ἀσπρόγυνον τῶν ζώων εἶχον τὸν βουκέντρα καὶ τὸ καμτσί· ἡ βουκέντρα εἶχε μῆκος 2,5 μ. ὡς τὰ παραπάνω ἀναφερθέντα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἁλωνίσματος ἑνὸς ἁπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἁλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἁπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Ἡ ἐργασία τοῦ ἁπλώματος τῶν 6 ἡμερῶν καὶ ἡ μία ἡμέρα ἑνὸς μηνὸς ἡ μία ἡμέρα ἐργάζοντο τὴν ἡμέραν

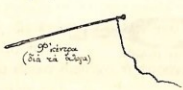

16) Πῶς λέγονται οἱ ἁλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπόν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

Σωρός

17) Ποῖοι ἁλωνίζουν: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικά του ζῷα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἁλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἁλωνιαραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βάδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἁλωνισμόν

Οἱ ἴδιοι αἱ γυναῖκες ὑπηρετοῦντο μὲ τὸ ἁλωνίσμα. Ἄλλα ὑπῆρχον καὶ αἱ περιπτώσεις τῶν ἐργαζομένων τῶν μαγαζιῶν παραλαμβανόντων.

18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῷα καὶ μὲ ἁλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Αἰχ. ὑπῆρχεν ὁ τρόπος τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ μοπάνου

19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

Ὁ μόπανος ἐχρησιμοποιούμενος ἦν διὰ βιτρα μαγκιωνάζεται ἐκ ξύλου παραγάδου

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἁλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου· (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). Μόνον διὰ τὸ σιτάρι. Ὅλων ... ξύλινοι ... χρήσιμα .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; .....

Διὰ τὸ κοπάνισμα τοῦ σίτου προσελαμβάνοντο ἐξωτερικοὶ τὸ κοπάνισμα τοῦ σίτου ἀριθμὸς ἐξωτερικῶν .....

.....

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἁπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς, παραθέτοντες σχεδιογραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

.....Απο.μυί.σται..ο..χρόνος.....

...μα.πανίσμα.τα.).....

.....

.....

.....

22) Κατὰ τὸ ἁλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

Δεν...υπήρχαν.εχειμ.φί.τη.χρεία.του.ά-
λωνισμου.τραγούδια.με.τραγουδούν.τα.ζώα.δια-
φορα.τραγούδια.....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἁλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Μετά.τον.19.5.2.14.γίνε
χρήσι.των.αλωνιστικών.μηχανών.τ.ε.ταιρία.Αλεξανδρόπουλος.
μαζάρου.των.δίνω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἁλωνισμένοι στάχυες, ἑτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικριγιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ...Σωρ.ο.ί.βοηθεν.χρόνοντα.
δ.ια.τ.ου...ξυλαγιόλ.ια.ναί.τοῦ.ξυλίνου.φτιαρικοῦ
.....
.....
.....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπόν, καρφώνεταί τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθίμον τοῦτο.....

.....

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾷ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

.....

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

.....

5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; ('Εν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συνηθίζεται τοῦτο .....

.....

.....

.....

.....

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Δι.ά..τοῦ...δρεμονίου...ε.μόσμνον.ἀνώ..
δρεμα..ν..μεμ.ωρίνα.μ.ε..ταναμόγκας ὀπά;.

.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

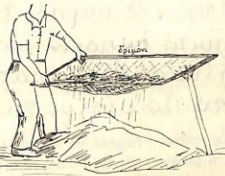

νων μὲ ὀπάς διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) Περιγραφή. Ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα καὶ σκεύη. Τὴν δοκιμασίαν τῶν ἀμνιομόγων. Διὰ δεξιοτεχνικῶν κινήσεων τῶν χειρῶν τῆς γυναικός. Παραδείγματα ἐπιτυχῶν κρίσεων τῶν κοσκινευόντων τῶν ἀμνῶν. Διὰ τοῦ μαρτυρικοῦ (θρινάκι). καὶ τοῦ φτυαρίου καὶ τέλος... διὰ τοῦ ἐπιμονίου.....

7) Ὅταν ἑτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ... Σχηματισμὸς σωροῦ. Φτυάρι. Χαράσσεται ὁ σταυρός καὶ τὸ ξυλάρι καὶ τὸ κατηφόρι καὶ ἀκόμη... γονατίζει ἡ γυναῖκα τοῦ σωροῦ ἀκόμη καὶ φιλᾶν τὸν σωρὸν αὐτοῦ. Κρυπτοῦται τοῦ ἐρυθαρίου. Ἡ ἐπιγονοῦ μορφὴ τῆς τῶν ἀμνῶν. Ἀκόμη τὸ σύμβολον τῆς τῶν ἀμνῶν εἰκόνα.

8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. .....

..... Πῶς κρατεῖται ὁ καρπός. Ἡ γονιμοφόνια (σημεῖα ἀμπάρια καὶ ἀμοιμφόνια διὰ γνῶσιν). Τί ἐστι; Τί ἐστι; Ἐπαρατηρεῖται καὶ ἡ γονιμοφόνια καὶ τὸ φίλημα τοῦ καρποῦ τῆς γονιμοφόνια..

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἅλωνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἤρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἅλωνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

χωρητικότητά του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Τὸ ποσὸν τοῦ μαρμοῦ κατ' ἀναλογίαν χρεωστουμένου παρουσίᾳ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς μονῆς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μαρμαρᾶ μου μόνον μία μοῦγα (ἢ μοῦγα) χωρητικότητος 15 ὀκάδων μετὰ τῆς διὰ δόλαβον ὡς τὸ κατωτέρω σημειούμενον

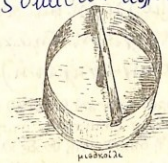

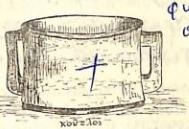

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;
α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) Τὰ ἄμμα βάκ. ἢ ἀ. παπαδιάτικο. ἀγροφυλακιάτικο. γυφ. κλπ. μία μυῖα. μία μ. κλ. βοῦνο. εἰς τὸ ἐπίν. φοτα. τὰ πέρα. τοῦ. ἀλωνιόματ... ἐξ μ. ἀγρόν. τῶν δημητριακῶν... ἰχχρησιμοποιοῦνο. τὸ ἀλωνιόμ. μοῦγα...

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγὴ (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ· ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Ἡ κατοικία τῆς ἰχχρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν οἰκίαν μαί. ἰχ. τὸ. ἐν. μαρμοῦνα. τὸ. ἀλωνιόμ. ἐξ μοῦγα

.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὕπαιθρον ; .....

..Εἰ.. τὸν.. ἀχυρ.ὀνα.. γίνεται.. ἡ.. διαθήκη.. τοῦ..
τοῦ.. ἀχύρου.....

5) Πῶς ἐγίνετο (ἤ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ....

Παλαιότερον.. ἐγίνετο.. ἡ.. διαλογὴ.. καὶ σήμερον
γίνεται.. τῶν.. μαρμάρων.. ὁ.. σάκκος.. ἐπιφέρον..
γίνεται.. διὰ.. τοῦ.. καθαριστοῦ.. χειρὸς.....

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὄπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

.....!! Ὁ.χι.... καὶ αὐτὴ.. ἐπρόκειτο.. ἐπανέ-
γινε.. ἐγκαίνια.. τῆς.. ἐκκλησίας.. "Ἁγία.. Μαρίνα.. ποδεικνύο.. ἀπό..
ἐπιθυμία

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα της· ποῦ φυλάσσεται. πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ... ἐγκαίνια.....

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α΄. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α΄. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἄναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὕπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τὴν.. παραμονὴν.. τῶν.. Χριστουγέννων.....
καὶ.. τῶν.. Ἀποκριῶν.....

.....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

Μετὰ.. τὴν.. 9.. μ.μ.. εἰς.. ἀκαθαρτὸν μέρος..
τοῦ.. χωρίου.. καρυόφυλλον.. Κυπάρισσα.....

.....

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιὰ αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.).....

...δι.ν..φέρνει..ὀν.ο.φανός.....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

.Τά.παιδιά...ἐχομ.μιὰ.ἡμέρα.....

.....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν. Τὰ κλέπτουν; Ἂν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος;.....

Τά..παιδιά..ἀπό..Παλιόδη.Ἐμ.ἔνα.. Ὄχι...

βρά..μέρη).....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Μέ.τήν.βοήθειν..τῶν.παιδάν.βοηθοῦν.φέρνοντο

αἱ..μικροί.καί.ἔνα.ἄν.φέρνει.ἀμβάρι.κ.μετα-

φέρει.ἐκεῖ.ὅπου.θέλουν.ἀπό.μέ.βρα...

.....

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ᾄσματα, κρότοι, θόρυβος. Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

Μετά.τό.ἀνάμμα.τῆς.πυρᾶς.ἔχάρεμον.χόρω

μέ.αὐτήν.καί.ἔτραγούδουν..ἔβγάνεν.ἔν..

ἕνδος...ξόφαν.τήν.μάνα.καί.βοήθεν.τραγάνεν

ὅλο.χωρό...ἔν.τήν.μεγάλήν.πεύκάνα.

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφὴ λεπτομερής)

Μέτά..τό.βάμμα..τῆς.πυρᾶς.οἱ.μικροί

περιγύρόν.τό..ἔν.τό).δράμουν.τό.χωρίόν.φωνα-

ζοῦν.τό.καί.ἔ.χαρόν.ἔν.τήν.πυρά.τήν

χρόνον.γύνεν.τά.μεγάλά.

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἁμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.) ....

Περιαρίζουν αἰ. τὸ. μάζιμα. βιδίων
τῶν. μυδιῶν. εἰνίρωνται. αἰ. σάλιν. Π.
Ἀγ. Ο. .....

.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

.....

.....

.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

.....

.....

.....

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑΝ ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΠΟΡΑΣ, ΘΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΩΝΙΣΜΟΥ ΕΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΛΙΒΑΔΙΟΥ ΠΙΕΡΙΑΣ

Σπορά

Πρό τοῦ 1920 ὅλη ἡ περιοχή τῆς ἐπιφανοῦς Κοινότητος Λιβαδίου ἀνῆκεν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τήν μυριότητα τῆς Ἱερᾶς μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὄρους καί τό χωρίον ἐκαλεῖτο „Βουλγειέτα".

Ἡ Ἱερά Ἀδελφότης Μονῆς τοῦ τῆς Λαυριωτικῆς ἐπιστασίας τῶν βασιλικῶν προϊόντων τῆς περιοχῆς ἠσχολεῖτο καί μέ τήν γεωργικήν καλλιέργειαν.

Εἶχε εἰς τήν διάθεσιν αὐτῆς περί τά 500 στρέμματα καλλιεργήσιμον γῆν τά ὁποῖα καί καλλιέργουν διά λογαριασμόν των οἱ μοναχοί αὐτῆς.

Ἐκ τούτων τῶν ἀνωτέρω 500 στρεμμάτων ἔφερον εἰς τήν μυριότητα αὐτῆς τό Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου καί ἄλλα 500 στρέμματα τά ὁποῖα καλλιέργουν αἱ ὅλαι οἰκογένειαι τοῦ χωρίου ὡς „μισεμάτορες" (δηλαδή ἐξ ἡμίσεως ἐξαγοραζόμενοι τοῦ ἐδάφους).

Ἡ Ἱερά Μονή ὑπῆρχε καί διατηρεῖ Μετόχιον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

εἰς περίβολον ὅλον ἐντός τοῦ χωρίου.

Διοικητὴς διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν των ἀγρῶν περὶ τὰ ἕξηκοντα ζεύγη βοῶν. Προσελάμβανε μισθωτοὺς ζευγάδες οἱ ὁποῖοι ἐπροίβοντο εἰς εἶδος ἢ τοῦ μεριδίου. Ἡ πρόσληψις τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ ἐγίνετο ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου ὡς καὶ τῶν γειτονικῶν τοιούτων. Τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν κατενέμετο εἰς ζευγάδες βοσκοὺς μαγείρους ἀγροφύλακας δασοφύλακας ἤτοι ἐν συνόλῳ περίπου 25 ἄτομα.

Διὰ τὰς ἀνάγκας αἱ ὁποῖαι ἀπῄτουν πολλὰ χρήματα κάθε ὡς ἐφεξῆς καὶ ἀκολούθως προσελάμβανον ἄνδρας τὴν τοπικὴν κτηματικὴν καὶ τοὺς ἔμπειρον περὶ εἶδος ἢ εἰς χρῆμα.

Συνήθιζον νὰ ὀνομάζουν τοὺς κατοίκους "κολλήγους".

Χαρακτηριστικὸν εἰς τὰς σχέσεις Καλογήρων καὶ ὑπαλλήλων αὐτῶν ὑπῆρχε ἡ αὐστηρὰ πειθαρχία. Λέγεται ὅτι ὑπηρέτουν ὡς δοῦλοι πρὸς μέρισμα οἱ ἁπάντων ὑπάλληλοι.

Ἡ μονὴ διετήρει ὑπαλλήλους καὶ κατεγίνετο εἰς τὴν γεωργικὴν ἐκμετάλλευσιν ἕως τὸ 1926 ὅτε καὶ ἐγίνετο ἡ πρώτη πώλησις ἀγρῶν εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου.

/.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπωλήθησαν ἐν συνόλῳ χρειάζονται μῆνες εἰς ἀναλόγους μηχανούς τὰ ποντίκια νὰ ἐξοφλοῦνται, ἀντὶ ἑκατὸν ποντίκια δραχ. ἑκατὸν ἐκατόμμυρια. Ἐξηκολούθουν αἱ τάσεις τῶν μαγνητῶν ὡς μεσαιωνικὸς λαὸς καὶ μετὰ τὴν πρώτην πώλησιν. Ἀλλὰ καὶ σήμερον ἀκόμη, πλούσιοι τῶν κατοίκων ἦν καὶ ἐπηκολούθησε καὶ δεύτερα πώλησις τὸ ἔτος 1955 ἐξακολουθοῦν τὰ μαγνητεργοστάσια μεδωκτρόνων λαμβάνουν τὴν ἰσχὺν πλουσίας. Χωνεύεται ἀκόμη πλέον ἀντὶ μεδωνίου "ἀντίσπορο"

Ἡ ἀμμόχρυσα τῶν ἀγρῶν ἐγένετο μαύρη τὸν ἥλιον χρόνον καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἀστεροειδῆ.

ΣΕΙΡΑΙ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΠΑΡΜΟΥ

1) Προετοιμασία ἀγρῶν διὰ σπορά.

Ἀπὸ τὸν Μάϊο μῆνα ἄρχιζαν τὰ πρῶτα ὀργώματα τὰ μεγάλα ξηρόνιαμα. Τὶ φτωχοὶ ἄνθρωποι ἦταν καὶ ὁ ἄγιος ἀπάντεσε "ὀργώνω διὰ ξηρόνιαμα" "φτιάνω ξηρονιαμα

Μετὰ ἀπὸ τὸ ξηρόνιαμα ὅ,τι ἔρθει κατιφόνδιο ἢ χριὰν μηνῶν γινόταν δεύτερο ὄργωμα πού λέγετο "σταύρωμα" (δηλαδὴ ὄργωμα σταυροειδῶς).

Στὸ ξηρόρωμα τοῦ Μαΐου ὀνείφερον οἱ χω-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

από τὴν βοῦρα τὸ μεγάλον τρίγωνον.
Διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν κυρίαν αὐτὴ οὐτοῦθοι ὤργωναν προϊὼν καὶ ἀπαγορευμένη ὥρας καὶ μὲ τὴν φροντίδα τὴ πολλὴ ὥρα τὴν νύκτα. ἐνῶ οἱ τ' ὄργανα τοῦ ἐκκυρώματος εἶν ἀπῶρκι καμία δυσκολία.
Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκκαθάρισης τῶν βοῶν κάθε ζευγᾶς κατεγίνετο μὲ τὴν φύλαξιν τῶν βοῶν διὰ νὰ βόσκουν. Ὅλον τὸν καιρὸ μίγανε μὲ κάποιες ἀκατοργοῦδες τζιμιτόφυκες "τουμάρες" ἐκεῖν' ὁλοῦρον.
Τὰ κρέματα γρεκοτὰ μὲ τὸ ἄλλο ἄροτρο τὸ μεγάλον ξυλάστρον.
Τὸ ξυλάστρο ἔκαμε ἕξι τὸ ὁ γουλήρον ἀπὸ ξύλον, ἐκεῖ τὸ ἕνα τὸ ὁποῖον ἦτο βιλιρίνιον.
Τὸ ξυλάστρον εἶχε τ' ἑξῆς μέρη

1 Κουντούρι
2 Σταβάρι
3 Ξυλόχτια
4 Ὑνί
5 Βουμπίδα
6. Βίργες
7 Κόπιαμα
8. Χάμπος
9. Χειρολαβή

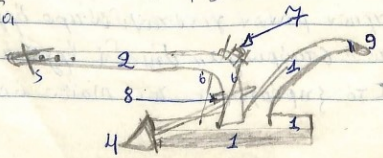

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τό ξυλόστρο τό κατασκεύαζαν εἰδικοί τεχνίτες ἐχι ἀν ἐπαγγελματίας ἀλλ' ἀμαθεῖς. Θρεπτ νά τό προσέφερε ἕνα κομμάτι καί μίγο χωμί βί φιβεσάδα

Τά βόδια τά ὁποῖα ἔσυραν τό ἄροτρον ἔφερον εἰς τόν τράχηλον των τόν λεγόμενον ζυγόν. Υπῆρχε εἰδικός ζυγός διά τό ξυλόστρον. Τό ὀχῆμα καί τά μέρη αὐτοῦ παραδίδομεν κατω τέρω. Οἱ μαθηταί θά κατονομάσουν τά ὀνόματα τῶν μερῶν τοῦ ἁμαξιοῦ.

1 Παλιμόστρες
2 Ζεῦγες
3 Πλευρικοί ζυγοί τῆς λούρας
4. Κορώνες ζυγοῦ

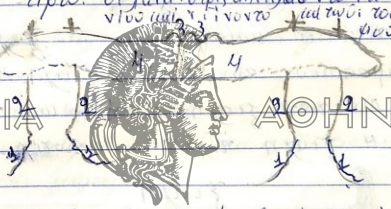

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Η σύνδεσις τοῦ ζυγοῦ μέ τό ξυλόστρο γίνετο διά τῆς λεγομένης "λούρας" ἀπό τερουμίνη ἤ ἀγκωνίου "βεντζίμι"

Η λούρα ἐπερνοῦσε εἰς τόν ζυγόν σταυρωτῆς καί ἔφτανε μέ τό σταθερό εἰς τήν θέσιν τῆς "βουμιτῆς".

Λούρα

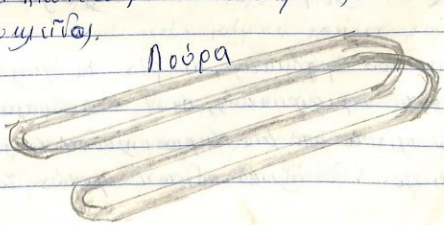

Το όνι εποχούμενον για ενίσχυον μαυιωνιά-
ζενο από ενίσχυονταν τους μεγαλύτερους "χαμιάδες"
(ποδηγάνες ώρι. - στο χαμιά).
Οι χαμιάδες εργάζονταν σε εργαστήρια ειδικά
οχι έξω στους τοίχους του χωρίου σε άλλα χωρίς αγρι-
τοκιμά. Το εχθρά του ενηθυμένου ένιου
ήτο ω, το μαγνήτρω.

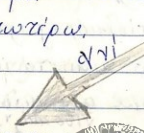

Διά το μαθάρισμα του ζυμαρίτρου χρη-
σιμοποιούν την ξιφη βιομοσίδηρο.
Μα την ξιφη καθηλώνει τα θέματα.
Η ξιφη πάει το μαγνήτρω εχθρά.

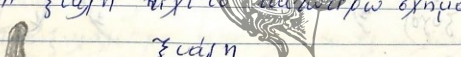

Τόσον κατά τα ζηροργώματα όσον και
κατά τα σταύρωμα είν χρειαζόμενος ο βάρνι-
σμα. Το εβάρνισμα γίνετο κυρίως εις την βυρ-
ανιδιά το λιβόρισμα και την κάμωσιν των
σπόρων.
Ο τρόπος του ζεφόματος, εν μεν τα όριαμά
μέρη γίνετο περιφφιακώ, εν δε τ' ανώμαλα
"μαγκίς" γίνετο από δύο μέρια δηλαδή ο ξυλάς
έφερνε εις τον ίδιο αξίωμα πάντοτε μεγάλον τε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ζυμάτερο μια μί τό ίζι γίνι μία μι τό ίφιοτε-
ρο κυά τήν 'κνιεγρομήν.

Οί ζωγράφοι εις τό όργωμα υποδιόντο τεαρούχια
και "φιτάγια". Τά φιτάγια περιτυλίγοντο εις τήν
κνήμην και ήσαν μάγγινα τρεμτά.

Η δύνηση των βοών αναλόγως τής περιηγώσεως
εγίνετο άγγοτε διά εφοινίου εβμίνου εις τά κέρα-
τα αυτών άγγοτε άνευ εφοινίου όταν ταύτα ήσαν
συνηθισμένα εις τόν ζυγόν και τ' όργωμα.

Τ' αγροτεμάχια 'ταγμένα [illegible] ήφηνον γιά ανάπαυσιν συνήθως 'κνι τ' [illegible].

Η διάπαυσις των αγρών πρό τοῦ [illegible] εγίνετο διά ζωϊκής κοπρίας [illegible] κνι τό πρίβετον και διά παύσεως τής καλλιεργείας.

Κενίοτε και τό ξηρόν όργωμα τοῦ Μαΐου καλαμβάνετο ως μέσον λιπάνσεως.

Η χρησιμοποίησις όμως των χημικών λιπασμάτων χρονολογείται από τοῦ 1952 και 'κνιπόδεν. Σήμερον εξ υπάρχει περίπτωσις χωραφοῦ ο οποίος να μήν κάμνη χρήσιν χημικών λιπασμάτων.

Σχετικώς μί τόν τόπον τοῦ αρότρου κνι τοποθεσίας και αρότρον εις τήν περιοχήν αυτήν χρησιμοποιείτο ειδικόν άροτρον όμοιον εις τό

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

σχήμα μέ τό χρησιμοποιούμενον ἀροτήρον ζεύγος.
Τά ἐπιμέρους ἐξαρτήματα αὐτοῦ ὡς καί τό σχῆμα ἦσαν ὡς κατωτέρω, ἄπαντα ἀπό σίδηρον.

1 Χειρόγι	5 Ζυγόχια
2 Στρώσι ἤ κοντάρι	6 Σταβάρι
3 Ζυνί	7 Βουκέντρα ἤ γάντζος
4 Κότσαικα	8
	9

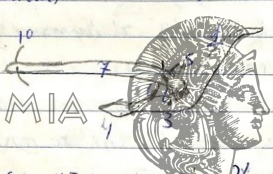

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ χρῆσις τῶν τραικτέρων ἤρχισεν μετά τό 1958. Κάτοχοι ἐλκυστήρων εἰς γειτονικῶν χωρίων ἤρχοντο δι' ἐργάματα εἰς τό χωρίον.
Σήμερον ὅμως εἰς τῶν 70 βαμβακοκαλλιεργῶν κοινοτήτων τοῦ χωρίου 20 ἔχουν τραικτέρ.
Ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν ἐξ ὁλοκλήρου ἐκείνου γίνεται μέ τραικτέρ διαφόρων τύπων καί ἐπροσαβίων καταλλήλων.
Ἕως τό 1958 ὁ θερισμός ἐγίνετο ὑπό ἐργατῶν θερισταῖς. Μετά τό 1958 καί πάλιν ἐγίνετο χρῆσις μηχανῆς θερίσματος καί δεσίματος.

Μηχανή ἀμωνίσματος, τῆς ἄμμου, πάλι χωρίς προσχωμένων χρησιμοποιεῖτο ἀπό τοῦ ἔτους 1952 (Μπατόζα).

Σήμερον τῆς ὁμαλύνσεως ὁ σφαιρισμός καί ἀμωνισμός γίνεται διά σφιζοαμωνιακῶν μηχανῶν (κουμπίνες). Τό χωρίον Γοστοχῶ σύνταξιν οὐτε μία.

Η χρησιμοποίησις τοῦ κυνηγετικοῦ ἐξοπλισμοῦ ὁπλοφόρου τύπου ἄρχισε κατά τό 1920 καί σταδιακῶς τό ἐπρόκυψε πλήρες ἀπόλεσις.

Τά τόπου τούτου μέ τά ἑξῆς ὀνόματα ἔχει τά πράγματα ἤγουν ὡς ἀκολούθως.

1 Σταβάρι
2 Μάννα
3 Πήχυς
4 Ὑνί
5 Χεροῦλια
6 Πλέξ
7 Χιλάρα
8 Βέργα
9 Γάντζος
10 Σταυρός
11 Τιμόνι
12 Καβραμάς
13 (Ἰσυνδιτήρας);
14. Τροχός)

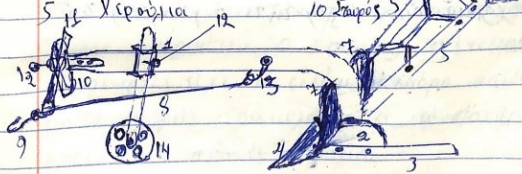

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς τό ἐπιφινόν εἰσηροῦν ἄροτροι ζεύονται ἡ βόες ἢ ἵπποι καὶ ἡμίονοι.
Ἡ ζεῦξις τῶν βοῶν γίνεται καὶ πάλιν διά τοῦ ζυγοῦ. Σχέδιον τοῦ ὁποίου παραδίδομεν μί τά ἑπί μέρους αὐτοῦ ἐξαρτήματα.

1 Ζεῦξις
2 Ζυγός
3 Λιμαρά
4 Σταβάρι ἢ τιμόνι
5 Χαλινός

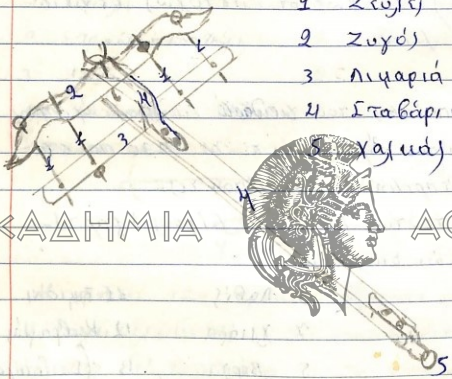

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τό σταβάρι συνδέεται μετά τοῦ ἀρότρου διά τοῦ χαλινοῦ ὅπου ἐξαρτᾶται ὁ γάντζος τοῦ ἀρότρου.

1. Η Σπορά.

Η σπορά γίνεται και γίνεται μετά από τήν πτώσιν των πρωτοβροχών του φθινοπώρου Κυρίως μετά τόν Άγιον Δημητρίον. Τό πρώτον ξεσπίρωνε τά μεγόμενα γαιοβόλια. Όταν υπάρχει τό νά αρχίσει ή σπορά των σιτηρών γεωργιόζετο τήν πρώτην ημέραν του σπαρμού νά μήν βγάζουν από τό σπίτι απολύτως τίποτε μέχρι τήν δύσιν του ηλίου της πρώτης ημέρας. Εις τόν πρώτον λοιπόν (τσουβάλι) μέ σπόρον γεμοποδεστάσο ένα ψωμί, ένα σκόρδο και ένα φρέσκο. Η σημασία του ψωμιού ήτο νά έχει ή γεύσις πολύ ωραία τό ψωμί. Του σκόρδου ή σημασία ήτο νά αποφυγή τό κακό μάτι και του ροδιού ή σημασία ήτο τά σταφύλια νά καρποφορήσουν πολλά σπαρτά.

Πηγαίνοντας στόν αγρό ό γεωργός πρίν αρχίσει τήν σπορά ίσιωνε τήν προσοχή του εύχαριστος "καλό μπερεκέτι". Ο σπαρμός γίνεται στό πεζό. Ο γεωργός δεν τό δίδει μέ σπόρο και ίσπαρνε κατά σπορές γεμοποιούσε τό σπαρμένο του σπόρου μέ ταβαλίς όργανα.

Τό μεσημέρι ό γεωργός αναγκάζεται τήν σπιτονοικοκυρά νά φέρει τήν αυτόν τήν μίζα ζύμη

μαμορίνα από "τσουκνίδια" ή τα από βαμβάκι.
Στην επιφάνεια του βράδυ η αντικοινωνικά προέφερε μεράδια ότι είχε δεξιά η μανάρα μαρί και η ύχτα" μαζί φτιαγμένη.
Η σειρά αυτή εξηπολούθη έως το τέλος του σπαρμού.

Την τελευταία ημέρα του σπαρμού το βράδυ η αντικοινωνικά ετοίμασαν τον γεφύρωνα "φριτιμα" δηλαδή πίτα τηγανισμένη με βίγνα μαρί από πάνω για να μπεστεύτον ο φριτιμάς και μέχρι σιεάμι από πάνω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Το γωρίον δεν είχε τόσο ανάγκη αν δεν να υπάρχει ανάγκη παρακαλεί αυτοί και πάρεγι σπόρων δι' άλλων εργασιών. Επανίως εμείνανο σιάπαυμα σπόρου δεν σπαπάνη" τσαπί".
Εργασία τα οποία χρησιμοποιεί ο γεωργός εις διαφόρους εργασίας ήσαν τα εξής:
Φτυάρι, μεγάρι, τσάπα, τσαπί, δικέρι σπαρτοτάρι κ.λ.π.

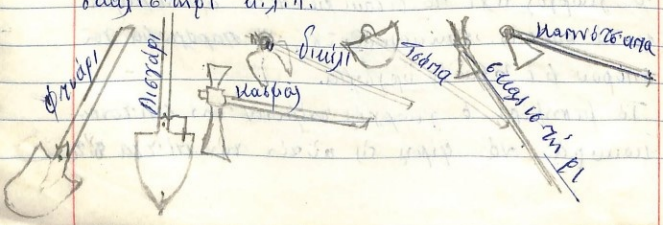

Οι γεωργοί και δεν προσέφερναν βοηθούν στη τα όργανα.
Από καιρούς εκείνων τα πέρασαν και έφτασαν τα σήμερα. Φαίνονται κοινοί ρεβίθια ρόβια φακές μπιζέλια. Όλα αυτά με παρομοιάζουν ω, σπόρο πιστεύουν καρπίμα

2. Θερισμός.

Ο θερισμός άρχιζε κυρίως μετά τη 10 Ιουνίου ανάλογα και πάντα με τον καιρικό συνθήκες.

Τα όργανα θερισμού χρησιμοποιούσαν κυρίως τα δρεπάνι και τα μπαμπακόνι δυόντων ή τα κανονίρια

Τα θερισμένα εργαλεία τα έφεραν από κατασκευαστές όλων χωριών.
Ο εξίσου ο θερισμός έγινε δι' εργασίας πολλών διαφόρων δημητριακών πλην των σπαρίων.
Ο θερισμός των δημητριακών κάνει υπερένα στη σημασία της γης περί τους 20 αιώνες

Τά ὑποζύγια εἰς τό θερισθέν ἀγρόν τά ἐκάθουν μί ἕνα ὄνομα ὅλα ὁμοῦ "σάγμα.

Ὁ θερισμός τοῦ ἀγροῦ μί ὅλον ἐχωρίζετο εἰς ἄγρους (βραγιές)

Ἕκαστος θεριστής κάθε χειριά τήν ἔκοπε ὀλίγει ἀς τήν γῆν καί ἐσχημάτιζε τά μισά-μενα δρεμιά. Κάθε ἄγρον ποῦ ἔβγαζαν χωρνοῦ-σαν καί τόν ἐξεμαστοποιοῦσε μίσον δεσίμαν εἶχον τό ὀνομαστόν τό σπάρον ἐγίνετο ἢ ἀπό εἰκαμι ἢ ἀπό τό ἔλιο τό ἀντάρι. Διά τό γό-νεμα τοῦ ἐξαστιμοῦ ἐκείνου ἀγρονομοῦσαν ἕν ζερό ζεύγο τάγρονομάτων ὀνομαζόμενον 25 πόντων περίπου

Σπίτια

Ὅταν ἐτέλειωνε τά ἐμέρια τῶν πρώτων ἡμέρων ἐκεῖ οἱ θεριστή ἐκάθοντο γύρω ἀπό ἕνα εἰ-δάκι ὀνομάτο ἔρθιο μί τούς ὀνόματός τά ἐκάθο-ντο ἐν ὀνοχείᾳ ἐκαρφοῦσαν μιά ἀσημένια ἐμοσείνα μί σταυρό ἀπό τούς ὤμους καί ἔκοψαν τά μεράδια τοῦ σίτου καί τοῦ γουνοφυλιοῦ. Ἔνα-χα κωνιχίζετο καί πάλιν ἡ ἐργασία τοῦ θερισμοῦ.

Ὅ,τι εἶχον πολλά ὀνείματα διά θερισμόν

ὅπως ἡ ἱερά Μονή κυβερνᾶτο θεριστάς κυλι-
ούσι ὑπό διάφορα ἄλλα ὀρεινά καί μή χωριά.
Ὁ κυβερνήτης τῶν θεριστῶν αὐτῶν ἐκλεγόταν
γουβέρνος. Οὗτοι ἐπρόσταζον τό ἐκεῖ εἴδους
ἤ εἰς χρῆμα.
Ἕκαστος θεριστής ἔφερεν εἰς τό ἀρκετόν αὐτοῦ
χέρι τήν παλαμαρία.
Οἱ θεριστοί ἐτραγούδουν διάφορα τοπικά
τραγούδια, ὅπως
Συνεφιάσεν ὁ Παρνασσός
Μιά συνεφιασμένη μέρα
Τοῦ μπεζεστίνη κάνει
Τῆ πλάνεται τό τραγούδι μου.
Ὅταν ἐπρόκειτο νά τελειώσουν ὁ θερισμός καί
εἰσέρχοντο εἰς τόν τελευταῖον ἀγρόν εἰς ἐνδείξιν
χαρᾶς (κέφι) ἄφηνον μία χεριά ἄσπαρη καί
ἔδεναν τά στάχια ἐνδείξη χαρᾶς μ' ἕνα σχοι-
νί μετά. Ἡ σημασία τῆς περιπτώσεως αὐτοῦ τοῦ
ἔθίμου ἦτο νά μήν ἐπιφοιτήσῃ ὁ μαρτός καί
νά εἶναι εὐλογημένος εἰς τό βασιλικό τοῦ Θεοῦ.
Τό ἔθιμο ἐγίνετο πάντοτε τήν ἴδιαν ἡμέραν
Τό ἀράδιασμα τῶν δεμάτων ἄν ὁ σίτος ἦτο
ξηρός ἐγίνετο τήν ἴδιαν ἡμέραν ἐνῶ τήν
πρωΐαν τῆς ἐπομένης ἡμέρας ἐφαίνετο ἔτι

ονόμασα καί πράσινο χωρό χόρτο τό ὄφη-
ναν τά σηγκώνοντάς τό δύο περίπου ὑμέρας
Τό ἀποτέλεσμα ἔγινε τό ἐξῆς ἐξαιρετικό. Ἐπο-
κόπτοντο τά δημάτια 13 ἡν ὥρα μί τούς σταμ-
πρός τό μέτρον καί ἐσχημάτιζον τάς γυ-
μνάς σταβάς.

Γ' Ο Ἀμπελισμός

Ο ἄνθρωπος ὁ δεύτερος τῶν εἰτηρῶν
ἔκαμνος χωρχός προσπάθειαν τήν τοποθε-
σίαν διά τήν βοήθειαν τῶν δημάτιων καί
τήν καλλιέργειαν τῆς ἀμπελιάς.

Ο τόπος αὐτός ἐκαλεῖτο τό Δημοκιάφρα.
Η προετοιμασία τοῦ χωρίου τούτου ἐνοίβαντο
εἰς τόν καθαρισμόν τῶν χαμάτων καί τήν
ἐπαλλήλαγήν τῶν ἀγριοχόρτων. Η ἐργασία
αὐτή ἐγίνετο διά τοῦ πτύου "φτυάρι".
Ἀμέσως μετά τήν προετοιμασίαν τῆς τοποθε-
σίας ἤρχισε ἡ μεταφορά τῶν δημάτιων
ἀπό τούς ἀγρούς. Ἕκαστος χωρχός μετέφερε
ἑκατόν ἀγρόν εἰς τόν χῶρον τῆς Δημοκιάφρας
τά δημάτια τοῦ εἴτου. Πρός τούτοις οἱ χωρχοί
ἐξυπνοῦσαν πρίν τῆς 2 ἡ ὥρα μετά τά μεσ-
βάνυκτα διά νά ἔχουν εἰς τήν διάθεσιν τῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

χρόνον διὰ τῶν μεταφορῶν δεματίων εἰς τὸν δεσποτικὸν ἀλωνάζων. Διότι μετὰ τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν ἐν λόγῳ τῆς ὀξείας θερμοκρασίας ἐν ἦτο δυνατὸν ἡ πραγματοποίησις καὶ ἄλλων δραστηριοτήτων. Ἐκείνην οἱ ἀγροὶ εὑρίσκοντο εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν καὶ τοῦ χωρίου μέχρι τῆς 10ης πρωϊνῆς ὥρας ἠδύναντο νὰ πραγματοποιήσουν δύο ἢ τὸ πολὺ τρία δρομολόγια.

Τὸ ἀπόγευμα περὶ τὴν 2αν ὥραν ἐξεκίνουν καὶ πάλιν διὰ τὴν πραγματοποίησιν μεταφορᾶς δεματίων, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰς ἀπαγωγὰς ὥρας μόνον δύο δρομολόγια. Ἤτοι εἰς τὰ πρῶτα πρωϊνὰ δρομολόγια διὰ νὰ ἀποφύγουν τὸν ὄπνον ὅμως οἱ δρόμοι ἐκυκλοφορεῖτο μὲ τραγούδια ἢ ἐφορμῶντες τὴν ἐκπνοὴν φύλλων καὶ "κουκουσία", ἐκείνης δαμνος πρὸς τὸ χρυσὸ ζωὸν.

Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ἐνιβάς τῶν δεματίων διὰ τὴν μετακομιστὴν τῆς δημωνιᾶς εἰς τὴν βάσιν αὐτῆς ἐπιλεκτὴ τῶν δεματιάδων ἐφαρμόζετο ἕν πίναμον ξύλου ἢ ἕνα ἐμπάχιον ἄλλου εἰδικοῦ εἰς τὸ τέλος τοῦ μεγεθίματος τῆς δημωνιᾶς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

εἰς τὴν μορφὴν αὐτῆς ἐκινεῖτο ἀνωφερῆ καὶ διαφόρου ἀνδιωγῆς καὶ μίαν φουρφούραν "Ἡ φουρφούρα ἐλέγετο "δρομονούρα"

Αὕτη κατασκευάζετο ἐκ τεμαχίων μουσελίνας (τενεκέδες) σκοπὸς τῆς δρομονούρας ἦ ὁποία ἦτο φτερωτὴ ἦτο μὲ τὸ χάρισμα τῆς ἔμπνευσις αὐτῆς νὰ δίνεται τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πνεύματος ἀνέμου. Ἡ δρομονούρα καὶ τὸ σύστημα τῆς πτερωτῆς αὐτῆς ἐκινεῖτο ἐπὶ ἀτσάλινου ἄξονος, κατακόρυφου ἐπὶ ξύλου. Ἦτο τρόπον τινὰ ἕνα ἐμπνευστικὸν μέσον ἐλευθέρας κινήσεως τῶν ἐλεύθερον πνεύματος ἀνέμου. Διὰ τὸ ἀναγκαῖον νὰ χωρίζουν οἱ ἀγρόται τὴν διεύθυνσιν τοῦ πνεύματος ἀνέμου καὶ ἐναρμόνιον νὰ διευθύνουν τὸν ὁρόν τοῦ ἀγωνίσματος διὰ τὸ μετέπειτα μέλλον. Ἡ δρομονούρα διεφυλάσσετο ἕως τὸ τέλος τοῦ ἀγωνίσματος.

Μετὰ τὴν μεταφορὰ τῶν δεμάτων ἔρχεται ἡ προετοιμασία τοῦ ἀγωνιστικοῦ χώρου "ἀγωνίου" Ἡ προετοιμασία ἐστίνετο πρῶτον εἰς τὴν ἐπαλξιν τοῦ ἀγωνιστικοῦ χώρου ἐκ τῶν ἐχθροχόρτων. Ὁ καθαρισμὸς ἐγίνετο διὰ πτύων μεγομένων φτυαρίων

διά τοῦ τρόπου τοῦ ξυρίσματος" ξυρόμενα.
(Τί κάνει; — Ξύνω τ' ἀμώνι). Μετά τό ξύρι-
σμα καί τόν καθαρισμόν τ' ἀμωνίου ἔρχετο κα-
τά βροχή αὐτοῦ μετά τό ἡμιοβαίσμα διά
νά καταπαλίσουν τά φρύγανα φύρατα (νά γα-
νώσουν.) Τήν ἐπομένην ἤκιραν μέ τήν γραφιάν
ὄργιζεν ἡ ἐργασία τοῦ ταπτικοῦ ἀμωνισμοῦ.
Ὕστερα τ' ἀμώνια ἦταν χωρατένα καί ἐχτιδή-
μα πετρόστρωτα.

Ἡ ἀφαίρεση τῶν δεματίων ἔρχετο μετά τήν βάβιν καί ἀπό μίαν πάνταν τά κυρά. Τά δεμάτια ἐτοποθετοῦντο τό μέ τούς βάλγο πρός τό μέ τρόν κεφαλή νου. Πρός τήν διεύθυνσιν τῆς θημωνιᾶς ἀφήνετο τῆς διάδρομος δι' εὐκολίαν μεταφορᾶς καί ἀπό εἰρατο τῶν δεματίων. Ἀφοῦ ἐπαιρνήτο ὅλο ὁ χῶρος τοῦ ἀμωνίου τά δεμάτια διαρτίζετο τό "ἀμώνι" τό ὁποῖον ἀποφάζετο καί "χαμνί".

Τό πρῶτον πάτημα τῶν ἀναρτάν ἔρχετο διά τῆς περιφορᾶς ἐπ' αὐτῶν πολλῶν ἀλόγων κύκλῳ εἰς τ' ἀμώνια τοῦ Μετοχίου. Ὅπου πολλοί ἀπό αὐτοί ἐλάμβανον θέσιν περιφερειακῆ

εἰς τὸ ἁμάνι καὶ ἠλιπόδιζον τὴν ἀγίμην
τῶν ἀμάγων νὰ ἐξέρχῃ τοῦ ἁμανιοκοπτοῦ
ἀφοῦ συνεφῶ ὁ μεγάλος ἀμαξάρης τὰ ἐκαθέ-
ζωνε καὶ αὐτὰ ἐκαμάτζαζον ἐκεῖ τοῦ μαρμαρᾶ.
Ἀφοῦ ἐγίνετο τὸ πρῶτον κάτημα ἀπεμαρά-
νετο τὴ ἀγίμη τῶν ἀμάγων δι' ἀνά-
παυσιν καὶ βοσκήν. Εἰς τὸ διάστημα τοῦτο
ἐγίνετο καὶ τὸ γύρισμα τῶν ἀναγῶν διὰ
τοῦ ζυγίου δουμπανίου. Τὸ δουμπάνι ἦτο
ἐπίμακρος ὡς τοῦ κανόνιου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς τὸ ἁμάνι τοῦ Μιχαλίου ἐν συνεχείᾳ
κατὰ δύο ἄμαξα ἔφερον καὶ ἕνα δουμπάνι.
Περὶ τὰ ἕξι δουμπάνια κυριεύθρωνε εἰς
ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ ἁμάνι.
Οἱ μεκαμάταρες ὅμως ἐφρηκιροποιοῦν πω-
ρίνες ἕνα δουμπάνι συρόμενον ἀπὸ
βοῶν κάτι ἀπὸ ἄμαξαν ἢ καὶ ὄνων.
Εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἁμανίου ὑπῆρχε ὑψω-
μένο ἀτύμο καλούμενο "ἀντιρό", ἀλλὰ
τὰ ξυλα ἐδυλιγοῦν τὸ ὑπὸ ἀγανίων ἀπὸ τὰ ἐκεῖ
ἐκεῖ ἁμανιοκόπτων ζευγάν.

Αφού γίνετο η χρεία κατασκευή του χαμνιού ή χαμήματος και η αγοροποίησις των δεματίων διά του κατωτέρου δουκανίου,

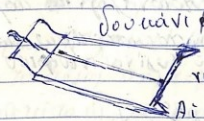

δουκάνι εἰ βάσιν κυπηνοειδέστατον αἰχμηρών λίθων και διά και οχι πρεσ-
νοειδής ἄκρα λίθου χαμαι
Αἱ ἀκρόχαμαι χαμαι εχρησιμοποι-
ήθησαν βραχύτερον κατά των αιχμηρών λίθων.

Το όρον αἰώνιόν κατόπιν εγίνετο κατιφήνη
δωρόν εἰ τὴν τὴν δίεσιν καθόσον εφρόν τὴν
κεφαλὴν τὴν ὁποίαν κάθηνται η δρακόγουρα ὅπ-
νεῖ ὁ ἄνεμος. Συνήθως κάθεται δύο τοι ἄνεμοι
οἱ ὁμοῖοι ἦσαν και οἱ τρεῖς κάτοικοι διά τὸ
μεγέθη τα μέγεθα.
Η δυσκόλεια τοῦ δεμωνίσματος εἰς κατιφήνην
δωρόν γίνετο τῇ βοηθείᾳ των ξυλαμπίων.
ὡς τὸ κατώτερον ὁ χῆρα

Κάθε ἡμέραν γίνετο και μία ὁρῶσις δεμωνίου
"χάμημα"
Μετά από τὸν σχηματισμόν τοῦ δωροῦ ἤρχι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

η εργασία του μιχανίσματος. Το μιχανισμα εγίνετο κατ' απομιμησιν ώρας.
Το μιχανισμα εγίνετο από τον σίδηρον μιχανικών και δι' το εργαστήριον το οποίον εγίνετο μαρτυρόμενον "μαρτυρόγη" ως το μαχαίρωμα και του ξυλίνου πιρούνιου.

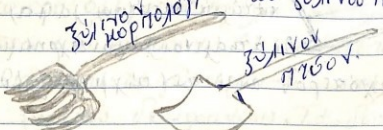

Από τον σίδηρον του ξύλου εχρησιμοποίει δια μίαν τους βέλας, μιαν βουνέτρα δια τα κ' άλογα τα μαυρόξυλα κουρμπάδες.
Η βουνέτρα εν το ράβδος ήτοι περίπου 2,50 μέτρων και εις το πιρόκαυτη, εφερον αιχμήν οι πιρόπροιαν.

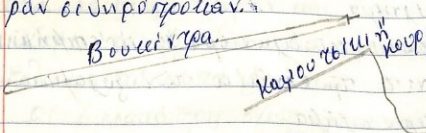

Κατά τον αγωνισμόν δια τον αποφυγή του ύπνου και πάλιν εχρεωστούντο διάφορα χρεωστήματα και οι μεγαλοφρονεστεροι δια φόβον μουχτοπαλεφόριζον τον εφορινή.
Μετά το πέρας του μιχανίσματος εγίνετο η συγκίνησις του οι τον ιδόντα η γιαουβέρα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τῇ βοτάνεια τοῦ ξυλίνου φυταρίου καὶ τῆς ξυλαρίδας. Ἐν συνεχείᾳ διὰ τίνων καρπῶν τῶν μεγαλείτων "φουσκίμια" ἢ "ἀχριοφάσια" μὲ τρίνεια τὸ καθαρισμὸς τοῦ ἀμνιοῦ, διὰ νέον "λαμπρία" ἢ "λαμνί" (ἐκρώσιμο ὑφάσματος

Εἰς τὸ τέλος τῆς ἐκμυστηρώσεως τοῦ ἐπόρου κατοπόκτετο εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ τὸ φυτάρι.

Διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν μυγῶν καὶ ἀρχῆς ἐχρησιμοποιεῖτο πρὶν γίνῃ ὁ βουνὸς τὸ φουμάρι καὶ τὸ καρυοπόλιν.

Ὅλη ἡ κόμα ἐκκρεμεῖ ἀπὸ τὸ μεγάλιστον κρεμάνι. Τὸ κρεμάνι ἢ τὸ ἕνα μεγάλο κόμπο νὰ μὲ βάλεις τὶ τὲ σκαλιάνιν τὶ τὲ βυρδάνιν ἢ ἀρυπτὴν λαμαρίνα. Τὸ κρεμάνι κρεμόταν κοντὰ τοῦ καρπολογίου ὀρθίου εἰς μακρυτέρω καὶ ἀπὸ τὸ ἀντίθετον κύρος ἐκινεῖτο ὑπὸ τοῦ ἀμνιοῦ.

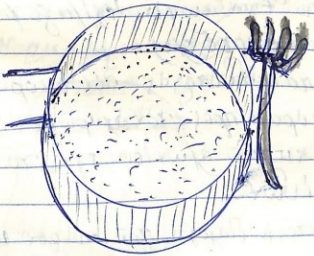

ΑΙΘΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Σήμερα ὁ ἀμνισμός γίνεται μέ θεριζοαμνισμένα συγκροτήματα (κουβαλίστρες)

Ὅλος ὁ σωρός τρυγᾶται μέ τήν κούζα εἰς δύο τοῦ μισαυλάρας μέ τόν δεμαστήν ὁ ὁποῖος ἔχει τήν αὐτήν χωρητικότητα μέ τήν κούζα

Ἡ κούζα ἐχώρεσε 15 b κιλούς σίτου.

Τό σχῆμα τῆς κούζας ἦτο ὡς κατωτέρω

ξύλινη κούζα.

Μετά τό μέτρημα μέ τήν κούζα ἡ τόπος δεμαστῶν ἐκ τοῦ ἀμνισμένου ἐπεκτείνεται ἡ ἀπόστασις ἐκείνη ἡ ἀπαιτουμένη πρός τήν τροφήν μονήν καί ὁ ὁπόρος σίτου μετεφέρετο καί ἐτοποθετεῖτο εἰς σκιώδεις ἀριμάρια ἐπί βραχῶν ἐπιχρίνα καί ἐπιχρισμένα διά ῥάβης χώματος ἀχύρου καί κόπρου, τά λεγόμενα κοφίνια. Ἕνα κοφίνι ἐχώριζε μέ 100 τό ἀνώτερον ὅριον κούζας.

Τό ἄχυρον ἐτοποθετεῖτο εἰς τόν ἀχυρῶνα. Ἡ μεταφορά τοῦ ἀχύρου πρός τόν ἀχυρῶνα ὁ ὁποῖος εἶν ἀπέχει τοῦ ἀμνίου ἐγίνετο τῇ βοηθείᾳ ζευγαριῶν.

Παραπάνω ἐγίνετο ἡ διαλογή τοῦ σπόρου καί

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

η συγκίνησή αυτού από τα θεμέλια δικά-
για στ την αφαίρεση των σιμμιτίρων βαγόνων.
Εν συνεχεία έγίνετο το κοπάνισμα αυτών
διά του κοπάνου. Ο κόπανος χρησιμοποιεί-
το και εις τη κρασί ένα είδη δοκαρίων.
Το σχήμα του ξύλινου κοπάνου έτσι ω
το κατωτέρω ηχογραφηθέν

ξύλινος κόπανος

Μετά την δημιουργία των δοριζοντίων
βάθων εγίνετο η διάγραψη και σημείωση των
σιμμιτίρων βαγόνων διά ανεξαιρέσεις μαζί
σπόρου. Οι βάθοι αυτοί εχρίβοντο διά κο-
πανίσματος ως ανεφέρθη.
Μέ μέρος των κατεσκευασθέντων βαγόνων εγίνετο
εδίκη τρυπα και εστοποθετείτο εις τα δύο
κοντάρι διά να εξαρτάται τον σπόρον ο θεός.
Η τρυπα αυτή εγίνετα "εδάδα"

εδάδα.

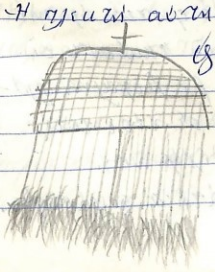

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Η. Οι τελευταίαι πυραί

Παλαιότερον κουνούζετο η πυρά κατά τό χωρίον Βουγαιοίκα νότιον πεδίον Πιερίας. Πυραί ήγίνοντο "τήν παραμονήν τών Χριστουγέννων" τά κάλαντα καί τών Αποκριών.

Η πυρά εστήνετο εις κεντρικήν τοποθεσίαν τήν λεγομένην "πεδιάδα".

Τήν φωτιά τήν ήναπτον οί νέοι εκείνοι καί βιαστικοί ήμέρας.

Οί ίδιοι οί νέοι κατόπιν συνεννοήσεως μεταξύ των καλούσαν πελάτας καί εισπράττοντες ένα ποσόν νά μεταφέρουν ξυλώνας εμβόλους κάθε μέρος διά τήν πυράν. Οί εμβόλοι αυτοί δέν ήμπορούσαν νά κάμουν κατόπιν δουλείας καί ή χρήσις τοῦ ιδιοκτήτου τοῦ δάσους.

Μέ τήν ανάπτυξιν τής καλλιέργειας ανεπτύχθη-σαν όμως τά χωρία καί τά ένταγμα τής πυράς.

Ο αρχηγός τών νέων ξύλινε φωτιά εις τήν πυρά (σωρόν κίνδυνον) καί εκεί κάθε οί εμβόλοι τών κίνδυνων κομμένοι με μεγάλην φρο-ντίδα γύρω από τήν πυράν οί νέοι καί οί νέες ε χορεύουν καί ε χορεύουν.

Γενικώς παρεστήσε έτσι ωραία τό ξεφάντωμα.

Οἱ χωροὶ τὰ τραγούδια καὶ τὰ διάφορα ἀστεῖα καὶ περιπαίγματα δὲν ἠρμοστοῦν τῇ σήμερον καὶ τῇ τότε ὥρᾳ.

Μετὰ τὴν δωδεκάτην ὥραν κουμπωνόταν οἱ νεαροὶ φορεμένοι ράβδους "μαγεύοντας" καὶ περιφέρονταν εἰς τὸ χωρίον μὲ φωνὰς καὶ κάθε οἰκίαν ἔψαχνον τὰ κορίτσια τῶν Χριστουγέννων. Ἡ ἀμοιβή των ἦτον διὰ τὰ κορίτσια ἕνα βραβεῖον κορασίδος, χριστόψωμα "κιμιλάκια" λεγόμενα "βασιλόπιτες" καὶ ὀλίγα χαρούπια. Οἱ συνοδοιπόροι κρατοῦσαν ξυλοκέρατα. Τὸ κορίτσι τὴν πρᾶξιν τῶν Χριστουγέννων ἔγινε τὸ τέλος πρίν ἀπὸ τὸν ἥλιον, διὰ νὰ προλάβουν ἐγκαίρως νὰ γνωσθοῦν τὰ συγκεκριμένα πρόσωπα καὶ νὰ γίνῃ τὸ ἔθιμον τοῦ συγκρέατος. Κατὰ τὸ ἔθιμο τοῦτο οἱ φιλόξενοι πρὸ τῶν μεσημεριανῶν κάθονταν τῇ φοντανοκομίσῃ καὶ ἀκούγονται τὸ κέρι ἀπὸ τὸν μίσχον καὶ δὲν εἰς τὸν ἄλλον "ἐχωρεμίνα καὶ κακὴ ἀφαιωσύνη". Εἰς τὸ τέλος τοῦ γεύματος εἰς ἕκαστον οἰκίαν ἐπαίζετο πρὸς Παστίδαν ἢ λεγομένη "χάβια". Ὁ φιλόξενος καὶ ἀρχαιότερος τοῦ τραπεζιοῦ ἔφερνε ἕνα κιβάρι κρασὶ καὶ φαγὶ καὶ ἀφοῦ τὸ προσέφερε διὰ

εμποδίζει τη τό θέμα τοῦ "ηδέσθη ξεμνη
ράθε διά τό ἄναιμα φέγγη πίτας, κωνίκι
τό αὐτό ἐπιπροσθεν θέμα των γειτόνων οἱ ὁ-
ποιοι ἤναιμο τό ονόματαν ὑπά νά ἀρπάσουν
τό αὐτό. (νά χάσουν τό αὐτό). Ἐπειδή ἡ τό
ζήτημα ἡ ἁρπαγή μαί ἀσχημάνεις τοῦ αἴματοῦ
ὅλοι προέβαινον εἰς χέμματας μέχρι δύο μερῶν.

Χάβελα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Η συλλογή αὕτη ἐγένετο εἰς τό Λιβάδιον Πιερίας.

Πληροφορητής ὑπῆρξεν ὁ γεωργός Νικόλαος Παρίσης τοῦ Κωνσταντίνου ὁ ὁποῖος γεννήθη εἰς Λιβάδιον Πιερίας τό ἔτος 1907

(Νικόλαος Σεϊταρίδης, διδάσκαλος)

Η συλλογή αὕτη ἐγένετο μετά 20ου Δεκεμβρίου 1969 ἕως 18ου Ἰανουαρίου 1970

Τίμος.